

Kjære Krøyer! ... jeg holder virkelig meget af dig, mindst maaske i Skagen, men også der.

Maleren Michael Ancher i brev til sin ven og kollega P.S. Krøyer

Kapløb om kunsten

Kunstmuseet Arken sætter fokus på rivaliseringen mellem skagensmalerne P.S. Krøyer og Michael Ancher. Det er underholdende og giver et nyt billede af de to.

BILLEDKUNST

Af Laura Engstrøm redaktion@ing.dk

'Kjære Krøyer! ... jeg holder virkelig meget af dig, mindst maaske i Skagen, men også der, det er jo umuligt andet, men husk nu på, at netop her har jeg fundet en grube ...' Sådan indleder den berømte skagensmaler Michael Ancher sin korrespondance med P.S. Krøyer, efter at han har været i Skagen første gang. Og sådan indledes også den udstilling, der i øjeblikket vises på Arken i Ishøj, om forholdet mellem de to malere, Michael Ancher og P.S. Krøyer.

Brevet kan høres som lyttepost på udstillingen. På det tidspunkt, hvor Michael Ancher skriver det til sin kollega, har Ancher allerede boet otte år i Skagen. Og han har endda selv inviteret Krøyer til Skagen efter at have mødt ham i Paris.

Krøyer har taget imod invitationen; han er blevet tiltrukket af stedet, fordi han har set, hvilke motiver Michael Ancher har fundet dér: Fiskerne, havet og ikke mindst det særlige lys.

Men som brevet mere end antyder, synes Ancher alligevel ikke om, at Krøyer, der allerede på det tidspunkt var en kendt og anerkendt maler, gik ham så direkte i bedene. Ja, han ser ham ligefrem som en trussel. Særligt da Krøyer bruger hans svigerforældres købmandsbuik som motiv. Michael Ancher føler sine enemærker truet.

Krøyers billede fra købmandsboden er et af de første, der hænger på udstillingen. Her kan Krøyers sans for det kompositoriske tydeligt ses: Skråt gennem billedet går købmandsdissen, næsten ud mod beskueren. Ved disken står børn og kigger op mod en kvinde, der måler af, mens nogle af fiskerne snakker eller bare sidder tavst i baggrunden.

Der gik ni år, før Michael Ancher malede sin version af svigerforældrenes købmandsbod. Her ses ingen købmandsdisk, intet sammersollys, der mildner de furede ansigter. Her står fiskerne stovt i deres våde, gule regnjakker og med støvlerne fulde af sne. Man kan næsten mærke vinterkulden snige sig ind under jakkerne. Maleriet, der har samme titel som Krøyers: 'I Købmandens bod en vinterdag når der ikke fiskes', er hængt skråt over for Krøyers.

Hvor Krøyers er velkomponeret, mangefacetteret og rummer både det mørke, det indadvendte og det opløftende sommerlys, portrætterer Michael Ancher fiskerne lige på og hårdt. Som for at sige: Dette er den barske virkelighed uden for de lyse sommertidspunkter. Krøyer opholdt sig kun i Skagen om sommeren.

De to syn på kunsten og livet går igen i Krøyers og Anchers kunst og

korrespondance. Ancher portrætterer kvinderne og deres stille sysler i hjemmene og fiskerne, der slider for at få fangsten hjem. Han driller Krøyer og skriver, at han ikke kender det rigtige Skagen. For der er jo også de kolde, mørke dage og nætter.

'(...) Gid du vilde komme, men du kommer jo ikke, thi Du veed, hvor lidt her er at byde paa. Dog, Vinteren den er pragtfuld må du tro, Strand, Luft, Vand langt smukkende end om sommeren,' skriver han til Krøyer.

Kopi og inspiration

Ancher stikker til Krøyer flere gange i brevene. Så synes han, at han bliver lidt for meget af en kosmopolit, så går det ham lidt for let og så videre. Og de to kæmper om motiverne i Skagen. Da Krøyer vil male det lystige frokostbillede 'Hip, hip, hurra!', som mange kender, stiller han an med sine malergrejer i Anchers have. Men det bliver alligevel for groft for Ancher. Krøyer bliver bedt om at gå.

Samme år svarer Ancher igen med et andet frokostbillede: 'Ved frokostbordet'. Det har dog ikke samme smittende lystighed over sig. På udstillingen ses i øvrigt en lille olieskitse til det berømte billede 'Hip, hip, hurra!', der hænger på kunstmuseet i Göteborg.

De to lader sig inspirere af hinanden, ja, mere end det. På et tidspunkt kan Ancher ikke kan lade være med at kopiere Krøyer. Her på Arken hænger kopien lige ved siden af originalen; en skitse til det, der senere bliver til 'Anna Ancher og Marie Krøyer på Skagen strand', et af Krøyers berømteste billeder.

Først vil Ancher ikke være ved det. Han har bare 'lånt' skitsen, måske for at studere Krøyers sublim måde at arbejde med blåtonerne på. Men han kan alligevel ikke lade være med at male en kopi. Og han har nok vidst så godt som eftertiden, at her var der tale om et mesterværk. Et par måneder efter sin brøde skriver han til Krøyer:

'Der var en Ting, som trykkede mig, som jeg ikke fik sagt til Dig i Sommer. Den ene Gang jeg var oppe og vilde sige det, var du ikke hjemme og siden glemte jeg det ufravigelig hver Gang jeg saa Dig. Du husker, jeg laante det lille Studie med Anna og Marie på Stranden for at sammenholde det med et af mine Damebilleder. Da jeg kom hjem i Sommer, før Du kom fik jeg en Regnveirsdag stor Lyst til at copiere det og gjorde det da ogsaa, idet jeg syntes, det var morsomt at have på Væggen. Syntes du ikke om det, kunne du jo altid brænde det.'

Krøyer svarer, at det jo nok havde været kriminelt, hvis han ikke havde fortalt det. Men at det 'ville være latterligt at have samvittigheds-skrupler over det'. Michael Ancher har da også skrevet 'Kopi efter P.S. Krøyer' bag på billedet.

Det er lidt af et scoop for museet at kunne vise de to billeder side om side. Det er ikke sket før, da Krøyers billede har været i italiensk eje i næsten 100 år. Og det er interessant at opdage forskelle mellem de to. Den gule sløjfe bag på Marie Krøyers

kjole er blevet dybere hos Ancher, det samme er hans kone, Anna Anchers, røde kinder.

Det er også interessant at se, hvordan de to kunstnere, der begge giftede sig med kvinder med kunstneriske talenter og evner, portrætterer deres hustruer. Marie Krøyer ses som et idealiseret kvindebillede, som om nådens lys er faldet på hende. Anna Ancher synes snarere som Michael Anchers kvindelige part.

Til forskel fra Krøyer gav Ancher sin kone frirum til at male. Marie Krøyer tog sig i stedet af det, man i dag ville kalde design og indretning.

Arken har også haft held med timingen til udstillingen. Da museet henvendte sig til Skagen Museum for at høre, om de kunne låne en række værker i forbindelse med udstillingen om forholdet mellem de to, stod Skagen Museum netop for at skulle renovere sin bygning. Ar-

ARKENS UDSTILLING sætter fokus på rivaliseringen mellem Michael Ancher og P.S. Krøyer. Da Krøyer bruger Anchers svigerforældres købmandsbuik som motiv (øverst), føler Ancher sig truet. Først ni år senere maler Ancher selv butikken og giver billedet samme titel som Krøyers: 'I Købmandens bod en vinterdag når der ikke fiskes'. Nederst tv. Krøyers berømte 'Anna Ancher og Marie Krøyer på Skagen strand', th. Anchers kopi, malet efter en skitse til originalen, som han havde 'lånt' af Krøyer.

ken kunne således nærmest låne de 80 af de i alt 93 værker på udstillingen. Så har man ikke set de berømte værker på Skagen Museum, bør man unde sig selv en tur til Ishøj. Også for at få historien om hankampen mellem de to med. ■

'Michael Ancher – P.S. Krøyer – venner og rivaler', Arken indtil 12. april 2015, www.arken.dk.